

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEKOČI RAČUN PRI NB KRANJ-OKOLICA
ŠT. 624-T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, CETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 8 DINARJEV

Na progi 2400 je nekaj narobe

Sestanek komunistov jeseniške železarne

V članku »Na progi 2400 je nekaj narobe« objavljamo nekaj misli iz nedavnega sestanka komunistov v jeseniški železarni. Ker smo bili o sestanku obveščeni samo z dopisom, so se v članek nujno vrinile nekatere nejasnosti. Predvsem bralec ne bo našel odgovora na vprašanje: kaj je pravzaprav narobe na progi 2400, čeprav so o tem problemu razpravljali kar trije govorniki. Kljub temu članek objavljamo, ker smatramo, da bo na eni strani — čeprav pomanjkljiv — članek, vendarle vzbudil vse komuniste in delavce na progi 2400, da svoje napake popravijo, na drugi strani pa morda sprožil široko razpravo o tem in o podobnih problemih. Za to je uredništvo vedno pripravljeno odstopiti prostor v časopisu.

Pretekli teden se je sestel aktiv komunistov jeseniške železarne. Sestanka se je udeležil tudi sekretar Okrajnega komiteja ZK tov. Zlatnar. Po izvolitvi 5 članskega delovnega predsedstva je spregovoril sekretar tovarniškega komiteja, tov. Janko Burnik. Govoril je o zunanjepolitičnih dogodkih, o naših odnosih do Sovjetske zveze, o govoru maršala Tita v Pazinu in njegovem pomenu itd. Dejal je, da gledanje nekaterih članov ZK na vse te

dogodke ni pravilno, v mnogih primerih celo povsem zgrešeno. Vse to povzroča nezadostna razgledanost članov. Le-ti se vse premalo zanimajo za ta vprašanja in ne čitajo dnevnega časopisja. Od okoli 2 tisoč jeseniških komunistov je komaj 240 naročenih na Ljudsko pravico - Borbo, kar že samo po sebi dovolj pove. Posledica nezadostnosti je tudi omalovaževanje delavskih svetov v nekaterih obratih. Tov. Burnik je jasno pokazal, kaj in kje naj delajo osnovne partijske organizacije in posamezni člani ZK. V obratu in pri proizvodnji so stvari, ki morajo komuniste zanimati. Naslanjajoč se na uvodni članek Mome Markovića, ki je ušel v »Borbo«, je obširneje razpravljal o delu in vlogi ZK v podjetju. Posebno je poudaril, da so v zvezi z novo uredbo o davku na plače sindikalne organizacije premošle storile, saj te uredbe članj sindikata skoraj ne poznajo, ali pa si jo krivo tolmačijo. Z uredbo se niso seznanili niti vsi člani ZK. Tov. Čiro Trlica je govoril o pasivnosti članov ZK pri delu na terenu in v množičnih organizacijah, o disciplini članov in o nezdravih pojavih pri posameznikih. O stanju na progi 2400 je govorilo več članov ZK, vendar je razprava dobila osebni značaj.

Obširnejši referat o gospodarskih uspehih in problemih podjetja je podal tov. direktor Ropret. Med drugim je dejal, da je treba presojanju in sprejemanju članov v ZK posvetiti veliko več pažnje in pozornosti. Tudi nezdravega stanja na progi 2400 na Javorniku se je kratko dotaknil. Tov. Zvone Labura je ostro kritiziral za držanje nekaterih komunistov na zadnjem sindikalnem sestanku. Prisotne je vprašal, kako dopuste govoriti demagoge, kakršen je tisti, ki je v preteklem letu zaslužil 300 tisoč dinarjev. Skrajni čas je, je dejal, da take »nepogrešljive strokovnjake« pometemo. Predsednik upravnega odbora tov. Jasnič je ugotovil, da so prav komunisti na odgovornih mestih v mnogih primerih razočarali. Da je temu res tako, nam priča stanje na progi 2400. Sekretar okrajnega komiteja ZK je podrobno razčlenil nekatera izvajanja in analiziral napake, ki se ponavljajo v zadnjem obdobju. Z delom bo treba pričeti tam, kjer so jeseni leta 1952 prenehali. Vsekakor bodo morali mnogi komunisti spremeniti svoje nepravilno mišljenje o vlogi ZK in njeni dejavnosti.

O delu mladinskih organizacij in o vlogi in vlogi komunistov sta govorila tov. Stare in Arh. Član delovnega predsedstva tov. Ščavničar je predlagal, naj bi sprejeli nekaj sklepov, kar pa je aktiv zavrnil, češ da so zaključki nepotrebni, ker so posamezni referati dovolj ostro začrtali smer bodočega dela. Taki in podobni sestanki aktiva članov ZK jeseniške železarne bodo kolektivno prav gotovo mnogo pomagali.

Muhasto vreme v zadnjih dveh mesecih je letošnjo košnjo precej zakasnilo. Vendar zdaj ni več mogoče odlašati z delom. Zato gorenjski kmet izkoristi sleherni sončni dan za košnjo. Pojdi kamorkoli, povsod trga jutranjo tišino pesem kos, med katero se mešajo preserni vriski fantov in mož, zadovoljnih z bogatim pridelkom. — Na sl.: košnja na Jezerskem

Tako ne gre naprej

Več aktivnosti, samozavesti in — znanja

Kranjskemu javnemu življenju 1400 komunistov ne daje svojega naprednega, revolucionarnega pečata. Če pri disciplini posameznikov bi se morali zadržati malo dalj in na žalost ugotoviti, da je pomanjkljiva, da pri prenekanjih tovarniških ni tiste prave, zavestne discipline, ki bi morala biti bistvena odlika vsakega komunista. Mnogo je med komunisti tudi idejnih nejasnosti (kot da marksizma sploh ne bi bilo!), tako da čisto v javnem življenju komunisti ne najdejo skupnega jezika. Premajhna razgledanost jih mnogo-

krat potisne v defenzivo, namesto da bi aktivno uveljavljali socialistične smotre v našem javnem življenju. Če k temu dodamo še pomanjkljivo, čisto pa popolnoma napačno zunanjepolitično orientacijo — (saj so ugotovili, da nekateri komunisti ne čitajo niti časopisa), potem razvidno, da delavski Kranj ni delavski. Potem tudi edino logičen zaključek: tako ne moremo naprej! Na posvetovanju kranjskih komunistov, ki je bilo v ponedeljek v Sindikalnem domu, je okrog 120 prisotnih komunistov iz vseh terenskih in to-

varniških organizacij živahno razpravljalo o teh problemih. Sekretar mestnega komiteja tov. Ivo Svetina je v uvodnih besedah opozoril prisotne na vse zgoraj našete pojave v kranjskih organizacijah in jasno začrtal novo pot, nov način borbe komunistov za dokončno zmago socialističnih odnosov pri nas.

V razpravi so tovariši zelo iskreno analizirali vse slabe strani svojih organizacij (na konferenci se je namreč razpravljalo predvsem o negativnih pojavih v organizacijah ZK, s čimer pa seveda ni rečeno, da imajo pokazati nič pozitivnega). Tovariši iz »Inteksa« je n. pr. povedal, da v njihovi tovarni več kot polovica komunistov ne čita dnevnega časopisja. Precej se je govorilo tudi o nezdravih odnosih v družinah posameznih komunistov. Na terenu Rupa daje n. pr. mož — »komunist« ženi s 3 otroki mesečno 3.000 dinarjev. Razpravljali so tudi o gospodarskem kriminalu v naših podjetjih in ugotovili, da so prav komunisti v dokajšnji meri krivi, da gospodarski kriminal v naših podjetjih narašča. V posameznih podjetjih so pri tatvini zaslužili celo »komuniste«. Še bolj žalostno pa je, da so komunisti, ko so pretresali tak primer, še pomišljali, ali naj tega člana izključijo iz organizacije ali ne.

Čeprav bi moral biti vsakemu komunistu jasen pomen Uredbe o obdavčitvi presežka plačnega sklada, se še danes dogaja (Iskra, IBI), da komunisti, ko gre za dobiček, postanejo navadna »kruhorci«. V trgovinah so lansko leto trikrat delili dobiček, letos pa je v mnogih podjetjih revizija pokazala, da imajo »na zalogi« s pet do pol drugo plačo dobička. Vendar nikjer ni bilo komunistov, ki bi se vprašali od kod ta denar in končno, če je denar že tu, kam naj se potem da. Karakteristično je namreč, da nobeno trgovsko podjetje ni dalo v mestni ali okrajni sklad za samostojno razpolaganje niti dinarja.

O borbi proti klerikalizmu se je prav tako precej govorilo. Tudi tu mnogi komunisti še nimajo razčiščenih pojmov. Da, tako ne moremo več naprej in tako tudi ne bomo šli več naprej — to je bil soglasen zaključek posvetovanja.

Majhna udeležba -

živahna razprava

Res žalostno je, da se je zbrala volivcev 3. terena v Škofji Loki, ki je bil te dni, udeležilo le kakih 30 volivcev. Zato je kar prav, da je majhna udeležba odtehtala živahno in razmeroma plodno diskusijo o vseh najvažnejših gospodarskih problemih Škofje Loke. Po poročilu zastopnika LOMO, o katerem ne bom podrobneje pisal, ker se je diskusija dotaknila vsega važnejšega v njegovem poročilu, so dobili besedo volivci. Marsikaj so vedeli povedati, vendar so se najdlje zadržali pri stanovanjskem vprašanju, ki je v Škofji Loki še toliko bolj peče, ker so sedanja stanovanja večinoma skrajno nezdrava, brez sonca in potrebne svetlobe.

Letos je LOMO določil 20 milijonov dinarjev za gradnjo stanovanjskega bloka z 12 stanovanji, ki bo verjetno šele prihodnje leto dograjen. Stanovanjska kriza torej letos ne bo rešena, še toliko manj zato, ker Narodna banka letos ne razpolaga z zadostnim sredstvi za kreditiranje delavcem in nameščencem, ki si hočejo zidati lastne hiše. Zato je nujno, da lastniki stanovanjskih hiš v večji meri ko doslej skrbijo za vzdrževanje svojih hiš. Po ugotovitvah volivcev so najslabše vzdrževane tiste hiše, ki jih upravlja občina. Nekaj teh hiš bo v kratkem naprodaj, vendar je malo verjetno, da jih bodo mogli novi lastniki s pridom uporabljati, ne da bi porabili precej denarja za najnujnejša popravila.

Volivci so predlagali, naj bi skrb za vzdrževanje nekaterih hiš prevzela trgovska podjetja, ki imajo v njih lokale. Mnenja o tem so bila deljena. Očitno pa je, da bo treba v kratkem nekaj ukrenuti, da se prepreči propadanje hiš na Glavnem trgu, Škofja Loka se ponaša, da je turistično mesto, vendar pa ločani le preradi pozabljajo, da jim nalaga ta naziv poleg časti tudi dolžnosti.

Več skrbi za zunanji izgled Loke - Česa so krivi prosvetni delavci?

Govora je bilo še o šolskih uspehih, bolj rečeno neuspehih, ob zaključku šolskega leta. Vprašanje je, če drža, kar so ugotovili volivci, namreč, da so slabše ocen krivi profesorji ter slabi učni načrti. S predvideno pritegnitvijo učiteljev in profesorjev v društva se bo društveno delo sicer izboljšalo, vendar pa to gotovo ne bo vplivalo na šolske uspehe, kakor so navedno mislili nekateri volivci. Drži, da pasivnost pedagogov v izvenšolskem delu vzbujajo pri starših nezaupanje vendar ni treba pred otroki izražati tega, kar se na žalost pogosto dogaja. tj

Poljedelske

lekarne

Kmečke zadruge posvečajo vedno več pozornosti sadjarstvu, ki je bilo zadnja leta precej zanemarjeno. Pri Okrajni združni zvezi v Kranju je bil ustanovljen odbor za sadjarstvo, ki šteje 20 članov — predstavnikov sadjarskih odsekov kmečkih zadrug. Odbor ima nalogo po vseh zadrugah organizirati sadjarske odseke in jih usposobiti za samostojno delovanje. Ta odbor je organiziral zimsko škropljenje sadnega drevja. Akcija je popolnoma uspešna, ker zadruge razpolagajo z 42 motornimi škroplilnicami, 8 jih pa še dobijo; tako bo imela vsaka zadruga vsaj po eno škroplilnico. Slabo pa je uspelo poletno škropljenje, ker so kmetje, ki niso navajeni poletnega škropljenja, pokazali premalo zanimanja zanj. Delno pa je slabo vreme vplivalo, da akcija ni bila množično izvršena. Zaradi tega bo po vsej verjetnosti letošnji pridelan precejšen odstotek sadja, škrlup ali hrustavost in monilija (gniloba) bodo letos

Prekoračeni plačni skladi...

Razvoj družbene dejavnosti -

Mehanizacija kmetijstva - Osamljenost delavskih svetov

Konferenca SZDL radovljiškega okraja, ki je bila na Jesenicah, je obravnavala vrsto problemov in vprašanj, analizirala dosedanje delo političnih in družbenih organizacij ter sprejela pomembne zaključke. Postavila je 3 komisije: Komisijo za telesnovzgojna vprašanja, za AFZ in komisijo za agitacijo in propagando.

Tovarna kemičnih izdelkov »Zorka« iz Šabca bo še letos po vsej državi odprla tako imenovane »poljedelske lekarne«, ki jih bodo vodili strokovnjaki - agronomi. Te trgovine bodo oskrbovale kmete z vsemi zaščitnimi sredstvi proti rastlinskim boleznim. Ne dvomno bo tudi na področju kranjske Okrajne zadrugne zveze odprta taka poslovalnica.

Deževno in sorazmerno hladno vreme je letos poleti precej omejilo razmnoževanje koloniradkega hrošča. Le-ta se na pojavil v tolikšni množini kot prejšnja leta. Vedno toplejši dnevi pa večajo nevarnost, da se hrošč razširi, zato je po-

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Po poročilih in razpravah so, bodo morali člani in organizacije SZDL radovljiškega okraja kljub doseženim uspehom izboljšati svoje delo. Po statih bodo morali transmisija vsega družbenega in političnega življenja na področju okraja. Konferenca je ugotovila, da so člani SZDL vzlic nekaterim napakam in pomanjkljivostim pripravljeni nadaljevati pot socialistične zgradnje. Vse občine, razen občin Črnivec in Podnart, kjer ni pogojev, so razvile močno gospodarsko dejavnost. Razgledalo se je kulturno-prosvetno življenje v Gorjah, Jesenicah in Kranjski gori. Industrijska proizvodnja stalno narašča, kmetijske zadruge pa še bolj čutijo potrebo po razvoju kmetijstva. V preteklem letu so začeli kmetijstvo mehanizirati in obnavljati planinske pašnike.

Gospodarska struktura radovljiškega okraja je označena kot pretežno industrijska, zaradi tega se tudi družbeno in politično življenje naslanja predvsem na razvoj delavskega upravljanja in na razvoj komun. Prav v tem pa je v zadnjem času opaziti nekaj zastoj, tako da niso izkoristili vseh možnosti razvoja družbenega upravljanja. Odnos organizacij SZDL do družbenih organizacij in družbenega življenja nasploh je nepravilen. Ljudje imajo občutek, da se njihovo mnenje premalo upošteva. Tudi nekaterih aktivistov političnih organizacij se loteva nekako malodušje, ker daje razvoj

drugačne rezultate, kakor so jih pričakovali.

Vzrokov za tako stanje je več. Vrsta nalog na pitmer še ni izvršena. Samoupravljanje ni postalo stvar kolektivov, marveč so ostali delavski sveti osamljeni. To je zlasti videti pri kolektivih jeseniške železarne, v »Verigi« v Lescah in v »Plamenu« v Kropu, čeprav je bil marsikdo mnenja, da je prav v teh kolektivih delavsko upravljanje najbolj razvito. Posebne težave v podjetjih predstavljata tarifna politika in uredba o davku na plačni sklad, pri čemer je še vedno mnogo nejasnosti. Bilance kažejo, da so bili plačni skladi dejansko prekoračeni in znaša razmerje med porastom proizvodnje in prekoračenjem plačnega sklada 102 : 111 v okrajnem merilu, kar je prav gotovo negativen pojav.

Kljub temu da je konferenca osvetlila v glavnem negativne plati dela SZDL, je bil končni rezultat pozitiven. Sprejeti sklepi bodo socialistično demokracijo še bolj razširili in uveljavili ter pritegnili ljudi k odločanju o družbenem upravljanju.

Pocenitev kruha in moka

Tanjug javlja, da se bosta prvega julija pocenila kruh in moka. Prav tako bo kmalu v trgovinah na razpolago več belega moka. Pričakuje se, da bo cena žita kmalu nižja od 23 dinarjev.

Trgovinska zbornica v Kranju bo v okviru letošnjega Gorenjskega sejma pripravila tekmovanje izložbenih aranžerjev LRS. To prvo tovrstno povojno tekmovanje v republiškem obsegu bo v Kranju, 2. avgusta, pod geslom »Gorenjski sejem«.

Trgovinska zbornica se je odločila za organizacijo tekmovanja iz naslednjih razlogov:

Tekmovanje naj prikaže strokovno raven izložbenih aranžerjev pri nas in poveča zanimanje za to stroko zlasti pri mlajših kadrih. Nadalje naj bi tekmovanje vzbudilo pri naših podjetjih večji interes za izložbeno aranžerstvo kot najvažnejše reklamno sredstvo trgovine na drobno in razeno tega seznanilo javnost ter merodajne čimtelje s skrbjo za njen strokovni napredek. Končno pa je treba poživiti Gorenjski sejem tudi s prireditvami izven sejmšča, tako da bo dobilo mesto v sejmških dneh slavnostno lice.

Mislamo, da je zlasti za Gorenjsko kot turistično področje to tekmovanje še posebej važno, saj si dostikrat tujec prav po zunanjem izgledu trgovin ustvarja sliko življenja v določenem kraju. Da pa je bilo aranžerstvo na Gorenjskem doslej dokaj omalovaževano, je resnica. Oglejmo si samo tu in tam izložbe, pa bo stvar takoj jasna. Pri vsem tem ne gre za prikazovanje nečesa, česar ni, temveč tega, kar imamo, prikazanega na lep, vabljiv in kulturn način.

Tekmovanje naj bo torej prikaz kvalitete našega izložbenega aranžerstva in dokaz, kako daleč smo že na tem področju, ki je nedvomno eno zelo važnih za sodobno trgovino.

Rekli smo že, da bo prireditev dokaj širokega obsega. Po dosedanjih pripravah sodi, da bo tekmovanje okoli 30 izložbenih aranžerjev iz raznih krajev naše republike. Med njimi jih bo največ iz Ljubljane in Kranja, nadalje bodo prispeli tekmovalci iz Maribora, Trbovlj in verjetno tudi iz drugih krajev.

Kako veliko je zanimanje za to tekmovanje, dokazuje dejstvo, da je 48 večjih izložb v Kranju že rezerviranih za tekmovanje (označene so s posebnimi napisy). Naročila so jih večidel trgovska podjetja iz Kranja, nadalje razne tovarne.

Poljedelske lekarne

(Nadaljevanje s 1. strani)

trebno takoj pričeti s škropljenjem krompirja. Napačno je stališče nekaterih kmetov, ki mislijo, da zaradi malega številca zajedavca letos škropljenje ni potrebno. Lepi dnevi bodo tako pospešili razvoj koleradskega hrošča, da ga kasneje ne bo mogoče uničiti!

Trenutno grozi krompirju največja nevarnost zaradi preobilnega dežja. Plesnoba alga je ponekod krompir že načela. Zato je nujno, da letošnje škropljenje proti koleradarju in plesnobi združimo.

Franc Štefe - Miško

ROJSTVO KOKRŠKEGA ODREDA

Ker kljub vse mu te orju okupaor ni mogel zlomiti odpora v našem ljudstvu, še manj pa njegove oborožene pesti, partizanov, se je zatekel k novemu sredstvu. Iz domačih izdajalcev in gestapovskih agentov je organiziral tako imenovano pomožno policijo — raztrgance. Ti so se kot domačini, posebno skrajja, preoblačili v partizanske obleke in se predstavljali našim ljudem za partizane. Tako so hoteli odkriti vse tiste, ki sodelujejo s partizani, v kolikor jim pa to ne bi uspelo, naj bi med prebivalstvom širili vsaj nezaupanje v partizane. Na isti način so skušali zavesti tudi manjše skupine partizanov in jih nato zahrbtno pobiti. Za uspešnejše delovanje teh banditskih grup je Gestapo kaj rad rekrutiral tudi poedine partizanske dezertarje, ki so že toliko propadli, da zanje ni bilo poti nazaj.

Najprej so se pojavili raztrganci v kamniškem predelu, kjer sta jih vodila znana janičarja Martin Črnučelj iz Črnuča in Dušan Januš iz Domžal. Od tod so se kaj kmalu razširili v Kranj, na Jesenice, kasneje pa tudi v nekatere manjše kraje. V Kranju je raztrganec skrajja vodil gestapovski plačanec Kobovec iz Brnikov, nato pa Miha Perko, partizanski dezertar.

Toda ta gestapovska metoda je bila kaj hitro razkrinkana in kompromitirana. Partizani so prebivalstvo takoj seznanili z novo

policijsko metodo Gestapa in ljudstvo opozorilo, naj ne verjame nikomur, ki ga osebno ne pozna, še manj pa da v takih primerih nudi kakršnokoli pomoč, bodisi v hrani ali zavetišču. Večjim skupinam partizanov raztrganci niso bili nevarni, ker so se jim sami umikali, dosti previdnejše so morale postati manjše skupine, zlasti pa posamezniki, kurirji in terenci. Ljudstvo je v teh izrednih samo spoznalo ves gnus in zločin domačih izdajalcev, ki so se udinjali tujemu gospodarstvu. Ker vsa ta sredstva še niso prinesla zadovoljivejših uspehov, partizanstvo pa se je vsak dan bolj širilo, je pričel okupator že v juliju pripravljati širokopotezno ofenzivo. Po dogovoru so ofenzivo pripravljali skupno z Italijani, v upanju, da še poleg partizanstvo po vsej Sloveniji zatro. V ta namen so zbrali Italijani na Dolenjskem ogromno vojsko, opremljeno s tanki in letali, Nemci pa za napad na Gorenjskem 20.000 mož. Ofenzivo so pričeli istočasno in je trajala z nezmanjšano srditostjo 3 mesece. Poleg vojske so Nemci vključili v to akcijo tudi ves policijski in politični aparat, vse do zadnjega izdajalca in nemurja.

V tako situacijo vpade na Gorenjskem tudi pohod II. grupe odredov, ki je hotela preko Gorenjske na Stajersko, da bi še tam pospešila vstajo. Zaradi takega trenutnega stanja na Gorenjskem je imela II. grupa izredne težave pri pohodu. Njenega pri-

sejmom

poudarjena važnost pravnega osvetljevanja izložb in pomembnost le-tega za mestno lice.

V času sejma bodo torej kranjske izložbe take, kakršne naj bi bile zmeraj. Vse to dokazuje resno prizadevanje trgovinske zbornice za napredek naše trgovine in mislimo, da jo moramo pri tem podpreti, če bo to potrebno. Pri dosedanjih pripravah je sodeloval tudi klub izložbenih aranžerjev v Ljubljani.

I. S.

Jezerjani so odkrili spomenik borcem padlim za svobodo

V četrtek zvečer so po vrhovih Karavank in Kamniških Alp zagoreli kresovi ter odjeknili strelji, ki so naznanili začetek svečanosti ob odkritju spomenika padlim borcem in začetek občinskega praznika na Jezerskem. Nekoliko pred 22. uro so Jezerjani prisostvovali žalni akademiji, ki so jo izvedle vse množice organizacije. Udeležba je bila tako velika, da je bila prosvetna dvorana dvakrat prepolna. Na akademiji je prispele tudi dr. Zwiter s prekrasnim vencem, ki ga je poklonila jezerskim padlim borcem Zveza koroških partizanov.

Na sam praznik, 19. julija, so Jezerjani že ob štirih zjutraj s strelj izpostavili, da se približuje svečan in pomemben trenutek — odkritje spomeni-

Kiosk ob Prešernovem gaju

Kiosk bo ves pokrit z zelenjem. Postavljen bo namreč v pergolo (senčnico). Viden bo le del zgradbe z izložbo in vitrino. Tako bo lepo zaključeval prostor pred Prešernovim gajem in tvoril prehod med gajem in šolo.

Mestni odbor SZDL rešuje problem telesne vzgoje

Na Jesenicah so delovni ljudje in mladina od nekada množično gojili šport. Jeseniški telovadci, smučarji in alpinisti so nekoč prednjačili. Veselje je bilo gledati močne telesno-vzgojne in športne prireditve, na katerih so Jeseničani dosegali vidne in častne rezultate. Podobno je bilo na mnogih mednarodnih tekmovanjih. Danes pa so uspehi sad neorganiziranega in kampanjskega udejstvovanja redkih posameznikov. Da bi se stanje izboljšalo, je bilo že veliko storišnega, še več pa je bilo besed, vendar vse to ni rodilo takih rezultatov, kakor smo jih pričakovali.

Takoj ko je bil konstituiran novi mestni odbor SZDL pod predsedstvom tov. Arha, je pričel reševati tudi športne probleme. Treba bo pregledati vodstva telesnovzgojnih in športnih organizacij in iz njih

Upravlja se s preudarkom

Tovarna sanitetnega materiala v Domžalah gradi stanovanjski blok in razširja tovarniške obrate

V tovarni sanitetnih potrebščin v Domžalah dobro gospodarijo. Pred leti so imeli s proizvodnjo velike težave, z umnim gospodarjenjem pa so jih že zdavnaj odpravili. Delno s prostovoljnimi delom, deloma pa z razpoložljivimi sredstvi so zanamerno zunanost tovarne lepo uredili in obnovili, razen tega so izpolnili in modernizirali strojni park. Vsako leto so napravili nekaj. Lani so odkrili nove možnosti za povečanje proizvodnje in zato sprejeli okrog 100 novih de-

lavk, ko so jih drugod odpuščili. Posebno vnet za napredek podjetja je bil sedanjí direktor »Vate«, ki je celo svoj letni dopust porabil za pridobivanje novih odjemalcev. Tako ni bilo potrebno zmanjšati proizvodnje, nasprotno, povečali so jo za eno delovno izmeno.

Letos je delavski svet »Vate« sklenil soglasno z delovnim kolektivom dobček porabiti za gradnjo večjega stanovanjskega bloka in za razširitev tovarne. Spričo velike stanovanj-

ske stiske v Domžalah je gradnja bloka za pozdravitelj in prav tako razširitev tovarniških prostorov. Stroje za proizvodne obrate imajo že pripravljene. Na jesen, ko bo delo končano, bodo sprejeli kakih 80 novih delavk. To vse pa dvema ali trem nergačem v tovarni ni bilo prav, zato so začeli delavce hujskati, naj se dobček razdeli mednje, kakor prejšnja leta, za stanovanja in tovarno pa naj skrbi država. Direktor je proti razbičajki propagandi zelo odločno nastopil in zahteval, da se sklep delavskega sveta izvede in denar vloží v gradnjo. Ker nergači niso prenehali rovariti, je podal ostavko. Sindikalni odbor je še isti dan sklical sestanek vsega delavstva ter z njim ponovno razpravil o možnosti graditve stanovanja in povečave obrata. Ves kolektiv je načrte odobrila in direktorja pregovorila, da je odpoved službe umaknil. S tem mu je dalo delavstvo priznanje za vse njegove zasluge, odkar vodi podjetje.

Glas naših bralcev

K drugi plati zvona

Moram priznati, da se nisem nadejal odgovora na moj prvi članek o kinotečnih predstavah v Kranju, najmanj pa takega odgovora. Mislim sam pa, da bodo odgovorni lepo molčali, st. pametno rekli »mea culpa« in z dejanji dokazali, da moji očitki ne držé v tolikšni meri, kot sem zapisal. Toda tudi tu velja tisto o mačku in repu. Odveč mi je in ni mi ljubo, da sem izzvan na odgovor. Vendar mislim, da je kot odgovor na »Drugo plat zvona« treba vendarle pokazati »pravo plat zvona«.

Ne mislim nikomur soliti pameti, saj odgovorni vedo o tem pravo gotovo več kot jaz. Toda spet moram ugotoviti, da filmi, ki smo jih bili deležni na »študijskih« predstavah v Kranju, za kinoteko res niso primerni. Predvajanje takih filmov kot je »Zena mojih sanj« pod firmo kinoteke, ni po mojem mnenju nič drugega kot profaniranje te institucije. Namen filmskega arhiva je hraniti in predvajati stara in za razvoj filma res pomembna dela. Pomembna za tehnični razvoj ali pa enkratne umetniške veliki igralcev in režiserjev. Tako je povsod v svetu in tako bi morale biti tudi pri nas. Ne vem, kam bi prišli filmski arhivi, če bi hranili v svojih predelih vse, kar je bilo kdajkoli posneto. Študijati razvoj filma na takšni robí, bi bilo isto, kot če bi literarni zgodovinar študiral razvoj literature na podlagi »Grofica beračice« ali »Luciferja«.

Pisci »Druga plat« se sklicujejo v svojem članku na beograjsko kinoteko. Cudim se, da so za primer vzeli prav njo. Morda ne vedo, ali pa mislijo,

da jaz ne vem, kako ljudje v beograjski kinoteki pojmujejo svoje delo. Odkar je bila v Beogradu dvorana bivšega kina »Kosovo« preturjena za kinoteko, niso predvajali niti enega podobnega filma, vsaj do lanskega septembra ne. Res mi je žal, da nimam pri roki programov beograjske kinoteke, da bi z njimi postregel pisecem odgovora. Sicer pa smo imeli v Ljubljani priliko videti nekaj predstav beograjske kinoteke in smo si tako vsaj delno ustvarili sliko o njenem repertoarju.

Torej, naj se pisci članka ne sledicujejo na beograjsko kinoteko, marveč naj se raje odne učijo. Ugovor, da Ljubljana nima takih filmov kot beograjska kinoteka, ljubljanska kinoteko ne opravičuje. Če takih filmov ni, potem tudi predstav ni treba. Če je ljubljanska publika »pravilno ocenila« »Zeno mojih sanj«, za mene s tem film na kvaliteti ni niti najmanj pridobil.

Prav tako rad verjamem sekciji filmskega arhiva, da po zadnji polomiji z nemškimi filmom »La Paloma« ne bodo več tvegali takih in podobnih »kinotečnih« predstav v Kranju. Če pa sem tudi jaz s svojim člankom pripomogel, da takšnih »študijskih« predstav v Kranju ne bo več, potem sem svoj namen (vsaj delno) dosegel.

Malo več morale, malo več čuta odgovornosti do občinstva in do samega sebe bi prav zares ne škodilo. Bolje bi bilo, da bi naravnost priznali, da gre samo za denar, ne pa, da se skušajo oprati s takšnim odgovorom in »pojasnilom«.

D.

hoda na Gorenjsko, še posebej pa nevarnosti, da ponese II. grupa ogenj revolucionarnega upora na Stajersko, se je okupator nadvse dobro zavedal. Zaradi tega je svoj napad še stopnjeval. Računal je, da je lažje opraviti z drugo grupo sedaj, ko je na poti, kot pa kasneje, ko bo na cilju. Partizane I. in II. grupe odredov, ki sta se sedaj skupno borili, je več mesecev nepretrgoma naskakovalo najmanj 20.000 mož izbrane Hitler-

Selili so družine...

jeve policije, do zob oborožene z najboljšim orožjem, z vsemi tehničnimi in propagandnimi sredstvi. Kolikišen pomen je pripisoval okupator ofenzivi, je videti tudi po tem, da je prevzel vodstvo napada poseben Hitlerjev odposlanec, ki je prišel tedaj iz Berlina.

Najprej, sredi julija, je sovražnik vdrl v Poljansko in Selško dolino, kjer je tedaj že bila II. grupa, potem pa je pričel načrtno oblegati prav vse hribovite predele Gorenjske, od takratne nemško-italijanske meje, poljanskih in selških hribov, Jelovice in Bohinjskega kota, Mežaklje in Pokljuke, Karavank, Kamniškega hribovja pa vse tja do Stajerske. Na tisoče in tisoče okupatorjevih mož se je tedne in tedne zadrževalo po enih in istih predelih, tudi takih, kamor do tedaj še ni stopila noga švabskega vojaka. Pustošili in uničevali so prav vse, kar je ustvarila pridna roka ljubiteljev planin. Marsikje so pustili tako razdejane, da dolgo niti trava ni zrastle. Da bi iz takega položaja, ki je bil po njihovem neizbežna poguba za partizane, pokazali vsaj en »izhod«, so nekatere predele kar posuli z le-taki, na katerih so se razpisali o veliki premoči rajha, ki je sklenil do zadnjega obratovati z nepokornimi partizani, razpisali so se o brezizglednem življenju in preganjanju po gozdovih ter pozivali na predajo. Partizanom, ki bi se prijavili, so obljubljali, da se jim ne bo nič zgodilo, da bodo Gorenjsko osrečili itd. Niso pa pozabili zagroziti, da bodo vse tiste, ki se ne bodo predali, zdrobili v prah. Partizani so v tej dobi prestajali eno najtežjih preizkušenj. Samo delna popustljivost od jasno začrtane poti ali najmanjša neprevidnost bi bila lahko usodna za nadaljnji razvoj. Toda tega so se partizani v polni meri zavedali. Marsikdo, ki ni šel v borbo dovolj pripravljen, boriti se na življenje in smrt, je v tej dobi izgubil izpred oči svoj pravi cilj.

Iz Tržiča

Ko se bodo oskrbeli se cement, bodo začeli v Trziču graditi stanovanjske stavbe...

Z Jesenic

Na Jesenicah je še precej ulic ograjenih z bodočo žico. Vsekakor to današnji doti ni v čast...

Pretekli petek se je pri delu v hladni valjarni jeseniške železarne težje ponesrečil mladi obratnik...

Špaet * Špaet * Špaet

Mladina, v plavalno šolo PK „Mladost“

Kot vsako leto, namerava plavalni klub „Mladost“ (prej „Železničar“) iz Kranja tudi letos organizirati plavalno šolo...

Preteklo leto se je v šoli naučilo plavanja preko 60 pionirjev. Nekateri od njih so danes že člani plavalnega kluba...

Vpisnina v plavalno šolo znaša 160 din, zato pa imajo udeleženci tečajja ves čas solanja, t. j. mesec dni, v dopoldanskih urah prost vstop v kopalnišče.

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

Vilko Mlakar Kranj

JEZERSKA CESTA 6 (VILA ADAMIČ)

izdeluje kvalitetne žične posteljne mreže vseh dimenzij — tudi otroške. Po želji jih ojača s posteljnimi vzmetmi. Sprejema tudi privatna naročila.

če je prišlo zaradi premajhne pazljivosti samega Kalana, ker je pri popravilu električnih napeljav pri varilnem stroju izkjučil nepravno varovalko...

Z Bleda

Varnostni organi so pred nedavnim prijetjem nevarno vlomilsko skupino, ki je zbužala strah v vseh Blejčanih in okoličanih...

Iz Moravč

Pri križu nad Moravčami so pri izkopavanju temeljev za hišo našli na važne arheološke izkopanine, kamnite plošče z latinskimi napisom...

Iz Kamnika

Razstava obrtnih vajencev. V prostoru kamniške gimnazije so razstavljali obrtni vajenci iz Kamnika in okolice...

Ogenj. V zgodnji večerni uri je nad Podgorjem zažarelo nebo. Kamniška sirena je sklicala gasilce...

matorska postaja v Podgorju nje v streljanju z zračno puško. Gasilci so rešili, kar so mogli...

Nesreča. Franc Korošec, delavec v »Stolu« na Dupliču, si je pri delu na cirkularni močno poškodoval levo roko...

V proslavo 60. letnice našega planinstva je bilo v Kamniku skioptično predavanje tov. Blažaja »Naše gore v poletnem in zimskem čaru«...

Cesta proti Mekinjam je bila posuta in dan pred objavo naše notice, Torej vendarle...

Iz Žirovnice

Minulo nedeljo, 14. junija, je strelska družina »Stol« iz Žirovnice organizirala v bližnjem Selu meddruštveno tekmova-

nje v streljanju z zračno puško na 10 m. Tekmovalo je 22 ekip z nad 66 strelci...

Med pionirskimi ekipami je zasedla prvo mesto javorniška ekipa (305 krogov), katere najboljši strelec Janez Bohinc ni prav nič zaostajal za najboljšim mladincem (110 krogov)...

Iz Podblice

Prosvetni aktiv, ki deluje v okviru Gasilskega društva Podblica-Nemilje, je priredil v nedeljo akademijo na prostem, na kateri so domači igralci uprizorili dve enodejanski iz NOB in prikazali pristne ljudske plese.

„Glas Gorenjske“ v vsako hišo

OBJAVE * SPOREDJI * OGLASI

GLEDALISČE

Prešernovo gledališče v Kranju. Sobotna, 27. junija ob 20. uri: Elmer Rice, »Zasnjana punčka«. Red A in izven.

KINO

Mestni kino »Radio«, Jesenice: 28. junija ob 10. uri dopolne matineja avstrijskega filma »Eva podeduje raj«...

Kino »Plavž«, Jesenice: 27. do 30. junija angl. film »Pekel je razprodan«. Predstave ob delavnikih ob 18. in 20. uri...

Kino Javornik - Kor. Bela: 26. do 28. junija franc. film »Odišel brez naslova«. Predstave v petek ob 20. uri, v soboto in nedeljo ob 18. in 20. uri...

Mestni kino Domžale: do 28. junija amer. barvni film »Smoky«.

Mestni kino Kamnik: do 30. junija amer. film »Velika reka«.

Kino »Storžič«, Kranj: 26. junija amer. film »Winchester 73«. 27. do 1. julija ameriški film »Pohod v džunglo«...

Kino Svoboda, Kranj - Stražišče: 26. do 28. junija amer. film »Winchester 73«. Predstave: v petek ob 20. uri, v soboto ob 18. in 20. uri...

MALI OGLASI

Znanec, ki je 14. junija v Goricah našel temnosiv dežni plašč s pasom in svetlosivo kapuco, naj ga takoj odda v upravo lista ali v šolo v Goricah...

stopila od sodnega postopka. Jernej Košnjek, Britof, Kranj. Kinologi, pozor! Sporočamo vam, da priredi Kinološka zveza za Slovenijo 28. t. m. ob 8. uri zjutraj na Sejmišču v Kranju...

Mizarskega pomočnika sprejme Jakob Pungeršek, mizar, Stražišče 77 — Kranj. Takoj sprejemem dobro izvežbanega mizarskega zomočnika za pohištvo (starejšo moč). Strojno mizarstvo na Bledu.

V službo sprejemamo takoj izučeno gostinsko moč. De. likatesa, Kranj.

OBJAVA

Singerjev prekrojevalno šivalni tečaj v Kranju. Ljudska univerza v Kranju prireja v času od 6. julija do 5. sept. na I. gimnaziji v Kranju pri krojevalno šivalni tečaj. Za vsako skupino se bo vršil tečaj trikrat tedensko...

GASILSKI KOTIČEK

Objava štev. 10/53. Tromesečna poročila: Drugo tromesečje se bliža koncu, zato opozarjamo vsa prostovoljna gasilska društva, da pošljejo nepreključno do 5. julija tromesečno poročilo o svojem delu in stanju...

Dolgovi prostovoljnih gasilskih društev. Opozarjamo vsa pgd., ki so nam še dolžna, da dolgove v tem tednu poravnajo. V nasprotnem primeru bomo v 28. štev. »Glasu Gorenjske« priročili imena vseh, ki svojih dolžnosti ne opravljajo v redu.

pa po izbiri popoldne oziroma zvečer. Podrobna navodila o začetku tečaja si prečitajte na glavnih vratih I. gimnazije do 5. julija.

Natečaj za sprejem učencev v Industrijsko šolo »ISKRA« v Kranju za šolsko leto 1953-54. Industrijska šola »Iskra« v Kranju vzgaja kvalificiran kader za tovarno »Iskra« in sicer: elektro mehanike, strugarje, rezkalce ter ročne delavce (finomehanike, orodjarje in strojne ključavničarje).

Šola razpolaga z dobro urejenim internatom. Mesečni prispevki za vso oskrbo v internatu bodo določeni ob pričetku šolskega leta. Učenci prejemajo mesečno denarno nagrado po uredd.

HOTEL

»Evropa«

Kavarna, restavracija, točilnica, začne s polno zmogljivostjo, primernimi cenami in vljudno postrežbo obratovati s 1. julijem. Hotel je popolnoma prenovljen, moderniziran, ima 26 sob (64 ležišč), 2 apartementa s kopalnicami, centralno kurjavo, toplo in mrzlo vodo.

K R A N J

Izletnikom in društvam ter vsem cenj. gostom se priporoča delovni kolektiv hotela „Evropa“ Kranj

Mož, ki je odločil veliko bitko

Neprecenljiva usluga in plačilo zanjo

Dr. Richarda Sorgeja smatrajo danes za enega najbolj dovršenih špijonov II. svetovne vojne. Kot sovjetski vohun je bil šef informativnega oddelka nemške ambasade v Tokiju. Bil je najintimnejši prijatelj in sodelavec nemškega veleposlanika Eugena Otta, prijatelj šefa Gestapa na Japonskem, Meissnerja in svetovalec ambasade velikega rajha na Japonskem. Kot tak je imel dostop v najvišje vladne kroge, ki so bili Mikadu najbližji. Vse te svoje zveze pa je stavil v korist obveščevalni službi Rdeče armade, tako imenovana IV. Upravi generalštaba RA.

Pred kratkim je izšla knjiga šefa ameriške obveščevalne službe (od 1941 do 1951) na Daljnem vzhodu, general-majorja Charlesa Belowbyja »Šanghajska zarota«, v kateri so opisani vohunski podvigi sovjetskega obveščevalca Richarda Sorgeja. Pri našim iz-
vleček iz najzanimivejšega poglavja te knjige.

Zvečer, 12. oktobra 1941. leta je bilo nekaj uslužbencev nemške ambasade v Tokiju in več visokih japonskih osebnosti na ribolovu, ki ga je priredil Sorge v malem mestu na japonski obali, približno 50 km od Tokija. Gostje so tli na palubi male tadirnice tri večerji, kamor je in Sorge povabil. Med govorje in zdravice živahno zbege se je iz podkrova prav tiho slišalo šumenje tajnega radia.

»Mož, ki je ribič, lastnik jadnice, sta vedela, da v tem hipu Sorgejev sodelavec Klaus odaja iz podkrova po radiju zelo važno poročilo v »Wisbaden«. (tajno ime za rusko radijsko postajo v Sibiriji, ki je vzdrževala zvezo s Sorgejevo tajno mrežo). Poročilo se je glasilo: »Japonska vlada je odobrila načrt, ki sta ga izdelali japonska armada in mornarica za prodor na jugovzhod. Sile bodo pripravljene v treh tednih. Japonci so zavrnili nemško zahtevo, da Kvantunška armada napade Rusijo.«

Ko je namreč tistega dne zjutraj Sorge zajtrkoval v Ozakiem, japonskim vladnim svetovalecem, mu je le-ta izročil kopijo indigo papirja z zapnim memorandumom japonske admiralitete predsedniku vlade, ki je vseboval poročilo o pripravljenosti japonske mornarice, da v treh tednih napade ameriške posesti na Pacifiku.

To poročilo, ki je rešilo Moskvo, je bilo vrhunec Sorgejeve špijunske kariere. Ves, za Rusijo usodepolni čas, od 22. junija 1941., ko so nemške armade prekoračile rusko mejo, pa do jeseni, ko so se morale

umakniti pred obrambo Moskve, je Sorge pošiljal v Rusijo kopico najzajupnejših poročil in informacij o japonskih načrtih. V začetku junija je javil, da so Japonci mobilizirali milijon ljudi in da je bila večina od teh poslana na Kitajsko in dalje na jug, medtem ko jih je le malo ošlo v Mandžurijo. Ob koncu avgusta je Sorgejeva radijska postaja poslala Rusom življenjsko važno vest, da je nemška ambasada izgubila upanje, da bodo Japonci v 1941. letu napovedali Rusom vojno.

Neprecenljiva usluga...

Novi nemški ambasador Eugen Ott, ki je prispel v Tokio, si je zadal za cilj svoje diplomatske kariere, da pogovori Japonce za napad na Sovjetsko zvezo, čemur so se Japonci upirali, želeč sprostiti svoje imperialistične težnje na Pacifiku in francoski Indokin, kar so z napadom na Pearl Harbour novembra 1941. storili.

Medtem so milijoni vojakov elitne in neporažene Hitlerjeve armade in moderne oklopne divizije jurtšali proti Moskvi. Nemška komanda je že gradila barake za prezimovanje svojih čet v Moskvi. Za general-

štab RA so bili to težki in usodni trenutki, čete so se boje začele aretacije njenih članov. Nihče od aretiranih ni napravil niti najmanjše napake, ki bi jih izdala Resnica o odkritju te organizacije je bila dolgo časa zavita v meglo. Šele v zadnjem času se je razkrila skrivnost, zakaj je bil Sorge s sodelavci v noči med 17. in 18. oktobrom 1941. leta aretirani in kdo je dal japonski policiji podatke o njegovem delu.

Dr. Sorge je po zadnjem poročilu v začetku oktobra prišel Moskvo, naj mu dovoli oditi v Sovjetsko zvezo, ker je svojo življenjsko nalogo dovršil NKVD pa se je Sorgejevi naselilvi v SZ upri, čeprav je vedel, da je Sorge res dovršil svojo življenjsko misijo. Prav zato si je izmislil peklenški načrt, ki ga je dosledno izvedel.

NKVD je z enim udarcem hotel ohromiti na eni strani sovražnika, po drugi strani pa se znebiti ne več potrebnega agenta in njegove mreže. Predatt obveščevalca — in to niti ne svojega ampak IV. Uprave RA — v roke japonski policiji, je pomenilo popolnoma kompromitirati nemško ambasado, ki je imela na Japonskem zelo velik vpliv; Japonci so s spoštovanjem zrlj v Hitlerjeve ljudi. Najzajupnejša poročila Mikada Führerju pa so šla preko nemške ambasade naravnost v — Moskvo.

V Itu Ricu so našli izdajalca, ki je po nalogu iz Moskve izdal Sorgejevo vohunsko mrežo japonski policiji, ki je nato na žrtvah NKVD-ja preizkušala najbolj prefinjena aziatska sredstva mučenja. Itu Ricu pa je za to »uslugo« NKVD postal član politbiroja KP Japonske in je danes glavni pobornik kominformistične knjige CK KP Japonske.

... in plačilo

Kakšna je bila hvaležnost sovjetskih voditeljev do Sorgeja, ki jim je v 6-letnem službovanju na Japonskem storil neprecenljive usluge?

Ko je bila Sorgejeva organizacija na vrhuncu svojega vzpona in dosegla uspeh, kot

ZANIMIVOSTI POŠIRNEM SVETU

Leto katastrofalnih viharjev. Nad državama Ohio in Michigan je 9. junija razsajal najhujši tornado v tem letu. Po prvih podatkih je izgubilo življenje 148 oseb, preko 700 pa je bilo ranjenih. Mnogo ponesrečencev leži še pod ruševinami podrtih hiš. To je letos že tretji katastrofalni vihar v ZDA.

Po mišljenju ameriških meteoroloških strokovnjakov bo letos največja nevarnost pred tornadi. Meščani ogroženih mest so na to že opozorjeni.

Diskvalificirani. V mestu Witerborf v Angliji so priredili za zaključek mladinskega festivala otroške tekme s skiroji. V eni disciplini je zmagal 5 letni otrok in prejel za nagrado okoli 120 din. Zmagovalci ostalih skupin pa so prejeli skupno okoli 420 din. Niti eden od otrok ni bil starejši od 6 let. Vse bi bilo v redu, če ne bi neki »budni« funkcionar Društva amaterjev teh otrok prijavil zaradi kršitve amaterskih pravil. Vse nagrajence so nato dosmrtno diskvalificirali.

Diplomirana preko telefona. 20 letna Elizabeth Poe iz Preada je pred štirimi leti izgubila nogo. Zaradi nadarjenosti so jo hoteli starši za vsako ceno šolati. Ker drugače ni šlo, je poslušala predavanja preko telefona. Geometrijske in matematične slike pa ji je nosil iz šole brat. Dekle je pred kratkim diplomiralo, ne da bi znotraj videlo univerzitetno poslopje.

Gosenice ustavile vlak. V bližini Detroita so gosenice navalile na železniško progo. Bilo jih je toliko, da so se začela kolesa lokomotive na mestu vrtniti in vlak ni mogel naprej. Potniki so morali izstopiti in progo očistiti. Vlak je imel 36 minut zamude.

3 leta med nebom in zemljo. Najstarejši komandant nizozemskega civilnega letalstva, pilot Mol, je pred kratkim slavil 25 letnico dela v letalski službi. V četrto stoletja je preletel preko 8 milijonov km. Za seboj ima 24 tisoč ur letanja, se pravi, da je preživel v zraku cela 3 leta.

Siamska dvojčka na Skotskem. Na Skotskem je neka mlada žena povila siamska dvojčka. Oba otroka sta moškega spola in sta zrastle od vratu do pasu. Težka sta 5 in pol kg in sta normalno razvita.

Mesto Dachau želi spremeniti ime. 20 tisoč prebivalcev mesta Dachau energično zahteva od ameriške vlade, da mestu spremeni ime, ker nočejo, da bi ime spominjalo na čas trpljenja in muk zaslužene Evrope. Mnogo podjetij in trgovin je moralo že spremeniti svoja imena, da so lahko obdržala inozemske kupce. Neki trgovci pa je moral pred besno množico pobegniti celo v Francijo, ker je imel na svojem avtomobilu tablico z napisom Dachau.

Lov je v Zapadni Nemčiji silno drag šport. Ze samo dovoljenje stane čez 3 tisoč dinarjev, razen tega plača lovec še posebno takso za ustreljene živali: za kg divjega zajca 300 din(1), za kg fazana 480 din in za jelena po 210 din na kg.

„Najstarejšega“ človeka so pred nedavnim našli 40 km severozahodno od Johannesburga v Južni Africi. Antropolog dr. J. T. Robinson trdi, da je ta »človek« živel pred nekaj milijoni let, to je mnogo prej kakor bitja, ki so jih doslej smatrali za človekove prednike. Dr. Robinson je dal temu »najstarejšemu« človeku strokovno ime »Telanthropus capensis«, ker ga je našel blizu Rta dobre nade. Zanimivo je, da so nekatere kosti skozi toliko milijonov let še zelo »lepo« ohranjene, tako n. pr. nosne kosti in kosti trdega neba. Najden je tudi del spodnje čeljusti, tako da je mogoče precej ločno rekonstruirati podobo tega »najstarejšega« človeka. Znanstveniki sodijo, da predstavlja najdeni neko spono med človeku podobnimi opicami in človekom, kar je razbrati po gradnji lobanje in po položaju najdenih delov. Najdba je en dokaz več za pravilnost evlucijske teorije.

Druga nagradna križanka trg. podjetja „TKANINA“

Trgovsko podjetje »Tkanina« in uredništvo »Glasu Gorenjske« razpisujeta za pravilni rešitva obeh križank sledeče nagrade: 1. globok otroški vozček; 2. 3½ m svile za žensko obleko (po izbiri); 3. moško srajco (po izbiri); 4. in 5. po tri pare moških nogavic ter 6. in 7. letoletno naročnino na »Glas Gorenjske«.

Skrajni rok za dostavo križank je 10. julij. Rešitvam priloži časopisne originale (izrezke).

VODORAVNO: 1. skupina izdelkov, ki jih prodaja trgovsko podjetje »Tkanina«; 28. ni lačen; 29. nalom; 30. zrak (francosko); 31. žensko ime; 32. pritok Visle; 33. moško ime; 34. kaz. zaimek (srbohr.); 35. znani slovenski alpinist; 37. osebni zaimek (3 skl. edn.); 38. domača žival (srbohr.); 39. oblika pom. glagola; 40. neumen, zmešan; 42. kratica za cono B; 44. pleskarski material; 45. del strehe; 46. umetnikov izdelek; 48. kratica za administrativni nadrejeni organ; 50. tuja denarna enota; 51. ni obut; 52. vprašalnica; 54. klica, pogajanje; 56. del imena junakov iz romanov Karla Maya; 57. obžalovanje; 58. velika mačka; 60. razkužljiva; 69. vrsta konjskega teka; 70. severni jelen; 72. vrsta tekstilnega blaga; 73. gospodinjstva potrebščina; 74. reka v Nemčiji (fonetično); 75. kratica za madžarske drž. železnice, tudi živalski glas; 77. trije enaki samoglasniki; 78. igralna karta; 80. žensko ime (množina); 81. gluh; 82. mesto v Rusiji; 84. z vodo obdana celina; 86. izgoji, stranjuje starih plakatov, napisov, ipd.

NAVPIČNO: 2. nota; 3. ničvreden okrasek; 4. mestece blizu Dubrovnika; 5. veznik; 6. industrijska rastlina; 7. ga z aznava naše uho; 8. mesto v sev. Italiji; 9. kratica naše varnostne organizacije; 10. pri-

raz), ki se uporablja v tele. Dolenjskem; 71. osamljen; 74. gramih; 26. osebni zaimek (3. reka v Nemčiji; 76. otok v Jasklon); 27. dva enaka soglasnika; 36. glas, ki nastane pri detonaciji; 39. moški glas; 41. mesto v Italiji; 43. morska struja; 44. voda v trdnem stanju; 45. ptica; 47. glej 99. vo-

prilna selitve; 88. glasbena kratica; 90. sanje; 91. besednjak; 93. trije samoglasniki; 94. medmet; 96. družina čebel na kupcu; 98. trgovski lokal; 99. dva (morska enota); 100. mesto v Nemčiji (fon.); 102. polotok v Črnem morju; 103. omejitve, določena meja; 105. nade; 108. kratica za veliko tovarno v Sloveniji; 111. red; 112. način prodaje pri Tkanini (množina).

poravno; 49. naslov enega naših sindikalnih časopisov; 50. sedanja kratica za našo armadoglo; 51. jeza, srd; 53. oblika glagola riti; 55 tuja denarna enota; 56. del glave; 57. veznik; 59. velika riba; 61. prislov načina; 62. mesto v Sremu; 63. nov, zopet prebujajoči (tujska); 64. dva različna soglasnika; 65. duje; 67. hranijo se; 68. tisti, ki sledi, zasleduje; 69. gora na lonija; 88. planinska ptica; 89. nasip; 91. kratica za slovenski; 92. kratica za račun; 94. otok v Velikih Antilih; 95. tuja žensko ime; 97. užjavna hrano; 99. zemlja; 101. konček sukanca; 102. življenjski sok; 104. kratica za trgovski; 105. mrčes; 106. pisemska kratica; 107. dva enaka samoglasnika; 109. skrajšan podrejeni veznik; 110. akademski naslov; 111. kratica za »vršilca dolžnostk-

Nekaj zapovedi ob »Tednu turizma« v Kranju

1. Ne dovoli si kratiti osebne svobode! Zato ne hodi v parkih samo po stezicah, temveč brez ozira stopi tudi na travo ob stezah.

2. Kot dober prijatelj in ljubitelj prirode si v parku nategaj šopek cvetlic. Prav prijatelj se boš počutil, če boš odtrgal kakšno bujno vejico in boš nato za kratek čas liste odmetaval po stezi.

3. Ko izstopiš iz kline, gledališča, avtobusa ali vlaka, aš ko si pomalical ali izpraznil zavitek cigarete — hitro odvrzi vstopnico, vozni listek, papir ali škatlico na tla, sicer boš imel v žepu navlako. Ne daj se motiti od nastavljenih kosov za odpadke, temveč raje skrbí za pestrost poti.

4. Če te tujec vpraša kje je ta ali ona ulica, mu nikar ne daj pojasnila. S tem boš pripomogel, da si bo ogledal čimveč znamenitosti mesta.

5. Če se ustaviš v mestu kak inozemski avtomobil, ga čim-množičneje takoj obkrožite. Tujci Vas ne bodo imeli za zijala, kot to trčijo zlobni ljudje; temveč bodo smatrali to za dostojen izraz gostoljubnosti naše dežele.

6. Več zgodovinskih znamenitosti ima kraj, bolj je turistično pomemben. Zato ne od-

